

Steinkjer kommune
Postboks 2530
7729 Steinkjer

Vår dato:
25.08.2017

Deres dato:
24.08.2017

Vår ref.:
2017/4797
Arkivkode:434.11

Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på gaupe og jerv i deler av Steinkjer og Snåsa kommuner

Steinkjer kommune søker om skadefellingstillatelse på ei gaupe og en jerv på bakgrunn av to sauekadaver der gaupe er dokumentert skadevolder. Det er ikke dokumenterte skader forvoldt av jerv i det aktuelle området. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag avslår søknaden om skadefellingstillatelse på 1 gaupe og 1 jerv.

Viser til telefon fra Steinkjer kommune ^v/Linn Aasnes mandag 21. august d.å. angående funn av sau dokumentert tatt av gaupe ved Hatlingsetra i Steinkjer kommune. Det vises også til skriftlig søknad om skadefellingstillatelse på ei gaupe og en jerv i e-post datert 24. august d.å. og telefonsamtale kl. 19.30 samme dag. Søknaden begrunnes med tapssituasjonen i området Steinkjer/Snåsa. Steinkjer kommune ber om at eventuell tillatelse inkluderes i eksisterende fellingstillatelse på bjørn til Snåsa kommune, slik at de også har muligheten til å felle gaupe og jerv i samme tidsperiode som de har tillatelse til å felle bjørn.

Lovgrunnlaget

Fylkesmannens myndighet til å gi skadefellingstillatelse på gaupe og jerv reguleres i forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 b.

Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge har i vedtak datert 20. april 2017 fastsatt en kvote på 3 gauper og 5 betingede fellingstillatelser på jerv i region 6 i perioden 1. juni 2017 – 15. februar 2017. Av denne kvoten er det felt 5 (fem) jerver. Disse ble felt i forbindelse med ekstraordinært uttak i Namsskogan og Fosnes den 25. april, samt et hiuttak utført av Statens naturoppsyn i Stranda kommune den 19. – 20. mai 2017. Rovviltnemnda vedtok tilleggskvote på 2 (to) betingede skadefellingstillatelser på jerv den 23. august d.å. Av tilleggskvoten er det ikke felt jerv. Det er ikke felt gaupe av kvoten som ble fastsatt av rovviltnemnda den 20. april.

I naturmangfoldlovens § 18 står det blant annet:

«§ 18. Annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene. Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk...

b) For å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.»

Rovviltforskriftens § 9 sier følgende:

«§ 9. Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf.

forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark
- b) Skadenes omfang og utvikling
- c) Potensialet for fremtidige skader
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Fylkesmannen viser til Rovviltnemndas vurderinger av nml. § 5 ved fastsettelsen av kvote for betingede skadefellingstillatelser på gaupe og jerv den 20. april 2017, samt tilleggskvote for jerv den 23. august 2017.

Gaupe

I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1370-2017 ble det registrert 18,5 familiegrupper av gaupe før jakt i 2016 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2015 – 2017) er på 16,7; også over bestandsmålet. NINA introduserte i 2011 en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også i 2018 (antall familiegrupper før jakta i 2018). Fylkesmannen i Nord-Trøndelag vurderer kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

I følge forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 er skadeområdet innenfor det vedtatte yngleområdet for gaupe i region 6, mens det omsøkte fellingsområde er både innenfor og utenfor yngleområdet for gaupe. Med bakgrunn i at deler av området ligger innenfor yngleområdet vurderes søknaden i forhold til at området ligger innenfor, slik at terskelen for å gi skadefellingstillatelse er høyere enn om fellingsområdet i sin helhet hadde ligget utenfor yngleområdet. Skadene er forvoldt innenfor yngleområdet. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, Rovdata og forvaltningsplanen, samt nemndas vedtak av 20. april d.å., anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivarettatt. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Jerv

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv, jf. brev datert 20. april 2017 og vedtak om tilleggskvote for betingede skadefellingstillatelser den 23. august 2017, der nemnda konstaterer at bestanden av jerv ligger på/over det fastsatte bestandsmålet for region 6 som er på 10 årlige ynglinger (4 i Nord-Trøndelag, 3 i Sør-Trøndelag, 3 i Møre og Romsdal). Data som har tilkommet etter at vedtaket ble fattet (Rovbase), viser at foreløpige antall dokumenterte ynglinger av jerv i region 6 i 2017 er på 9 ynglinger. Av disse befinner 4 av dem seg i Nord-Trøndelag. Bestandsmålet i Nord-Trøndelag er dermed nådd, dog ikke innenfor yngleområdet for jerv. Endelig rapport over antall ynglinger i 2017 er forventet publisert av Rovdata rundt den 1. oktober d.å. Jervebestanden i Nord-Trøndelag har over flere år vært over det fylkesvise bestandsmålet som er fastsatt i forvaltningsplanen. I henhold til forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 ligger hele det aktuelle området innenfor yngleområdet for jerv i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling skal følgelig være høyere enn utenfor yngleområdet.

Jerv overvåkes primært ved yngleregistreringer og DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra overvåkingsprogrammet viser at antall jerveynglinger i 2016 var på 11 ynglinger, hvorav 4 av dem var i Nord-Trøndelag (NINA-Rapport 1291 2016). Dette er en yngling over det fastsatte bestandsmålet for jerv i region 6, og på det fylkesvise bestandsmålet for Nord-Trøndelag som er nedfelt i forvaltningsplanen. Dette gir et estimert antall jerver på ca. 70 individ i region 6. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivarettatt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet i nml. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Gaupe og jerv

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Kommunen har fått avslag på sin søknad om skadefellingstillatelse på gaupe og jerv, og Fylkesmannen anser dermed ikke at nml. §§ 10- 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

I søknaden opplyses det at eventuell fellingstillatelse på gaupe og jerv skal inkluderes i den fellingstillatelse Snåsa kommune har på bjørn i det samme området. Fylkesmannen tolker dette som et ønske om at fellingslaget skal ha muligheten til å felle gaupe og jerv i forbindelse med skadefellingsforsøk på bjørn.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. gaupe og jerv skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe og jerv er nådd for region 6 Midt-Norge, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på gaupe og jerv innenfor yngleområdet er forholdsvis lav. Skadene forvoldt av gaupe befinner seg innenfor yngleområdet, men det er ønskelig

med et fellingsområde som inkluderer både innenfor og utenfor yngleområdet. Når en søknad inkluderer områder både innenfor og utenfor yngleområdet behandler fylkesmannen søknaden ut fra der hvor terskelen for å gi skadefellingstillatelse er høyest, altså innenfor yngleområdet. Når det gjelder jerv er hele området innenfor yngleområdet for jerv, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Ettersom det ikke er dokumenterte skader forvoldt av jerv i området vil en eventuell tillatelse være knyttet opp mot å forebygge fremtidige skader.

Fylkesmannens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriftens § 9 *Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling*. Under kommentarene til forskriften sies det at Fylkesmannen har anledning til å gi forebyggende skadefellingstillatelse uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, dersom øvrige vilkår er oppfylt. Imidlertid er det i de tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep, og hvor det ligger an til at skadene vil fortsette, som ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde. Slik fylkesmannen tolker forskriften og kommentarene er det dermed kun unntaksvis at det kan gis forebyggende fellingstillatelse. Forebyggende fellingstillatelse ligger nært opp til et tiltak for å regulere bjørnebestanden. Felling for å regulere bestandsstørrelsen, i dette tilfellet jervebestanden, skal skje gjennom lisensfelling. Lisensfelling av jerv starter den 10. september 2017. Fylkesmannens vurdering tilsier at det ikke er grunnlag for å gi forebyggende skadefellingstillatelse på jerv.

Når det gjelder gaupe så er det, ifølge Steinkjer kommune, dokumentert to sauekadaver der gaupe er skadevolder. En skadefellingstillatelse kan gis for å stanse en større skadeutvikling. Siste dokumenterte skade er fra 21. august. Med bakgrunn i bestandsstatus og skadebilde vurderer fylkesmannen at det isolert sett er grunnlag for å vurdere en skadefellingstillatelse på gaupe. Skadens omfang og utvikling må imidlertid vurderes opp mot at beiteområdet i Steinkjer er en del av yngleområdet, og forekomst av gaupe må påregnes. Samtidig er signalene gitt i søknaden og i telefonsamtaler mellom Steinkjer kommune og fylkesmannen at fellingslagets hovedfokus skal være fellingsforsøk på bjørn, og at det søkes om fellingstillatelse på gaupe og jerv i tilfelle anledningen dukker opp under fellingsforsøket på bjørn. Fylkesmannen er skeptisk til denne tilnærmingen til fellingsforsøket. Felling av store rovdyr er svært krevende, og fylkesmannen ber om at det kommunale skadefellingslaget fokuserer på en art av gangen. Fylkesmannen ønsker ikke å åpne opp for å gi fellingstillatelser på gaupe og jerv kun i tilfelle anledningen til å felle gaupe og jerv dukker opp under fellingsforsøk på bjørn.

På bakgrunn av de ovenfor nevnte forhold, finner ikke Fylkesmannen grunnlag for å gi skadefellingstillatelse på gaupe og jerv til Steinkjer kommune. Søknaden avslås.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 har Fylkesmannen fattet følgende vedtak:

- *Steinkjer kommune sin søknad om skadefellingstillatelse på 1 gaupe og 1 jerv i Steinkjer og Snåsa kommune avslås.*

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Snåsa kommune / Snåasen Tjelle Sentrum 7760 Snåsa